

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г.
Шевченка

Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних
дисциплін імені О.М.Лазаревського

ПОГОДЖЕНО

Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри
проф. Чорний О.О.

СИЛАБУС

навчального курсу

Правові основи діяльності навчальних закладів різного типу

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Напрямок підготовки: 033 філософія.

Спеціальність «Філософія»

Освітній ступінь – магістр

Викладач: Шеремет Олег Семенович – доктор юридичних наук, професор
кафедри права, філософії та політології.

Тел.: 097-38-96-502

E-mail: sheremet.oleg.cn@gmail.com

Години консультацій: четвер 16:00- 17:00

Чернігів 2020

Мета навчальної дисципліни

Курс «Правові основи діяльності навчальних закладів різного типу» розрахований на вивчення правових відносин в освітній сфері магістрами спеціальності 033-Філософія, опанування правового механізму їх регулювання, отримання необхідних навиків тлумачення і застосування положень законодавчих і нормативно-правових актів визначення свого правового положення і захисту особистих прав при знаходженні у сфері юрисдикції вищої школи

Формування у студентів знань та вмінь орієнтації в освітньому правовому полі України в перспективі його інтеграції в європейський освітній процес, основ практичного використання правових засад організації і управління навчальним процесом в навчальних закладах різного типу.

Місце дисципліни в навчальному процесі:

Будь-які соціально-економічні реформи повинні бути забезпечені адекватною правовою базою, тим паче реформи в соціальній сфері (бо вони впливають на основні права та свободи людини), й ґрунтуватися на принципі верховенства права. Модернізація навчальних закладів і системи освіти в цілому має беззаперечно забезпечувати права людини на освіту та здійснюватися виключно за законами України.

Обсяг дисципліни

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ECTS	3	3
Кількість годин всього:	90	90
- лекції	24	8
- практичні / семінарські		
- лабораторні		
- індивідуальні завдання		
- самостійна робота студента	66	82

Статус навчальної дисципліни _____ вільного вибору _____.
(нормативна / вільного вибору)

Передумови для вивчення дисципліни: Курс “Правові основи діяльності навчальних закладів різного типу” тісно пов’язаний з такими фундаментальними і галузевими дисциплінами як філософія права, конституційне право, філософія освіти і т.п.

Очікувані результати навчання:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- основні правові категорії, що мають важливе значення у професійній діяльності викладача філософії та соціогуманітарних дисциплін;
- особливості правового регулювання суспільних відносин в освітній сфері;
- зміст основних понять курсу: "нормативно-правовий акт", «навчальний заклад», "навчальний процес", "державний стандарт освіти", "форми організації навчання",

"науково-методичне забезпечення", "освітній і освітньо-кваліфікаційний рівні" та інших;

- види та зміст вимог, які висуваються законом до осіб – учасників навчального і навчально-виховного процесу;
- види і форми відповідальності, які настають за порушення різного роду вимог (в тому числі морально-етичних) представниками педагогічної професії;
- систему та зміст законодавчих актів, які встановлюють вимоги до навчального процесу, а також визначають правовий статус органів управління ним;
- систему та зміст законодавства України про освіту (положень Конституції України, основних міжнародних актів, у тому числі щодо формування Європейського простору вищої освіти, положень Законів України „Про освіту”, «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту» та „Про вищу освіту”, підзаконних актів – Указів Президента України, наказів Міністерства освіти і науки України та інших центральних органів виконавчої влади)

Здобувачі вищої освіти магістра повинні вміти:

- реалізовувати правові норми, норми етики та моралі професійної діяльності у процесі навчання і роботи;
- виявляти, аналізувати та розв’язувати конкретні проблеми правового та етичного характеру, що виникають у навчальному процесі;
- аналізувати конкретні життєві ситуації на предмет визначення наявності чи відсутності порушення у навчальному процесі правових норм і норм професійної етики та моралі, пропонувати варіанти вирішення ситуації, оперуючи правовими та іншими соціальними нормами;
- застосовувати на практиці одержані теоретичні знання щодо правового регулювання відносин в галузі вищої освіти;
- самостійно вирішувати практичні завдання, використовуючи положення відповідних нормативно-правових актів;
- правильно визначати обсяг прав та обов’язків студента вищого навчального закладу, визначати правовий механізм їх реалізації в конкретних освітянських правовідносинах.

Критерії оцінювання результатів навчання

Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі заліку, що полягає в оцінці засвоєння магістрами знань на підставі виконання ними певних видів контрольних робіт і виконання індивідуальних завдань.

- а) робота на лекції** (активність роботи, ведення зошитів і написання конспектів)..... до 20 балів
- б) самостійна робота** (реферат)..... до 15 балів
- в) модульна контрольна робота**..... до 20 балів
- г) інші види робіт** (наук.робота, творчі завдання, олімпіади) ..... до 20 балів
- д) залік** ..... До 25 балів

Ведення конспекту лекцій оцінюється за наступним критеріями: повнота, охайність, грамотність. Наявність усіх компонентів лекцій, які відповідають усім вимогам, може бути оцінено від 10 до 20 балів; неохайне оформлення - від 5 до 10 балів; за відсутності конспекту окремих лекцій або недостатньо повне відображення лекційного матеріалу у конспекті - від 1 до 5 балів.

Відповідь на індивідуальному занятті оцінюється за наступними критеріями:

7 - 8 балів - студент у повному обсязі опрацював програмний матеріал (основну і додаткову літературу, джерела), має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, виявляє розуміння юридичних понять, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні думки і переконливо їх аргументувати, аналізувати юридичну інформацію, здатний презентувати власне розуміння, оцінку правових явищ, має досить міцні навички роботи з нормативно-правовими актами;

5 - 6 балів - студент вільно володіє навчальним матеріалом (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури і джерел), узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, посібників, нормативно-правових документів, може дати порівняльну характеристику правових явищ, визначення понять, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, узагальнює та застосовує набуті знання;

3 - 4 бали - студент загалом самостійно відтворює програмний матеріал (на рівні підручника), може дати стисло характеристику питання, загалом правильно розуміє правові терміни, але у викладеному матеріалі допускає істотні прогалини, виклад несамостійний (переказ підручника), є певні неточності як у матеріалі, так і у висновках, аргументація слабка;

2 бали - студент за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неповна, в ній налічується багато неточностей, головний зміст матеріалу не розкрито;

1 бал - студент має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі правові документи, головний зміст матеріалу не розкрито.

Самостійна робота передбачає опрацювання винесених питань і може виконуватися у формі рефератів. В залежності від якості виконання оцінюється від 1 до 15 балів.

За виконання модульної контрольної роботи студенти можуть отримати максимально 20 балів. Неповна відповідь на запитання, в якій налічується багато неточностей, недостатнє володіння науковим апаратом оцінюється від 0 до 10 балів; відповідь, яка позбавлена серйозних неточностей, але має окремі недоліки, оцінюється від 10 до 15 балів. Повна відповідь оцінюється від 15 до 20 балів.

Складання заліку. Якщо студент отримав протягом навчальних модулів незадовільну оцінку (35-59 балів), він може скласти залік, але тільки з дозволу деканату. Кожен студент, який отримав більше 59 балів, має можливість

підвищити свій рейтинг під час складання заліку, але не більше, ніж на 25 балів, і є таким, що успішно склав залік.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Різні форми	100
5	5	25	5	15	5	40	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
83-99	добре	
75-82		
68-74	задовільно	
60 – 67		
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Засоби діагностики результатів навчання

На початковому етапі вивчення дисципліни застосовується вхідний контроль з метою з'ясування рівня знань студентів. Проводиться на початку вивчення дисципліни шляхом усного опитування.

Поточний контроль проводиться на кожному аудиторному занятті у формі усного опитування, виступів студентів з рефератами і цільовими доповідями, проведенням контрольних робіт.

Модульний контроль проводиться у вигляді письмової контрольної роботи з метою оцінювання знань і умінь, набутих під час вивчення тем відповідного модуля. Письмова контрольна робота може передбачати розгорнуті відповіді на питання, написання есе.

Програма та структура навчальної дисципліни

Для студентів стаціонарної форми навчання

№ п/п	Тема	Кількість годин			
		лекції	Семін	СРС	Всього
1	Правові аспекти та основні засади державної освітньої політики.	4		11	15
2	Європейське законодавство з питань освіти.	4		11	15
3	Нормативно-правове забезпечення освіти в Україні	4		11	15
4	Організаційно-правові форми діяльності загальноосвітніх навчальних закладів.	4		11	15
5	Організаційно-правові форми діяльності професійно-технічних училищ.	4		11	15
6	Організаційно-правові форми діяльності вищих навчальних закладів.	4		11	15
Разом годин		24		66	90

Для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Тема	Кількість годин			
		лекції	Семін	СРС	Всього
1	Правові аспекти та основні засади державної освітньої політики.	2		14	16
2	Європейське законодавство з питань освіти.	2		14	16
3	Нормативно-правове забезпечення освіти в Україні	1		14	15
4	Організаційно-правові форми діяльності загальноосвітніх навчальних закладів.	1		14	15
5	Організаційно-правові форми діяльності професійно-технічних училищ.	1		14	15
6	Організаційно-правові форми діяльності вищих навчальних закладів.	1		12	13
Разом годин		8		82	90

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Правові аспекти та основні засади державної освітньої політики. Загальноцивілізаційні тенденції розвитку освіти.

Державна освітня політика. Перспективи розвитку освіти в ХХІ столітті. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ ст.). Національна доктрина розвитку освіти в Україні. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2010-2021 роки. Правові питання модернізації вищої освіти в Україні.

Змістовий модуль 2.

Європейське освітнє законодавство.

Міжнародні нормативно-правові акти про освіту та їхній вплив на формування державної політики в галузі освіти України. Велика Хартія університетів 18 вересня 1988 р. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні 11 квітня 1997 р. Сорбонська декларація 25 травня 1998 р. Спільна декларація міністрів освіти Європи "Європейський простір у сфері вищої освіти" 19 червня 1999 року. Педагогічна Конституція Європи. Загальні положення правового регулювання освітньої діяльності в Україні. Нормативно-правове регулювання окремих напрямків у сфері вищої освіти

Нормативно-правове забезпечення освіти в Україні.

Змістовий модуль 3.

Організаційно-правові форми діяльності загальноосвітніх навчальних закладів.

Завдання загальної середньої освіти. Здобуття повної загальної середньої освіти. Типи загальноосвітніх та інших навч. закладів системи загальної середньої освіти. Статус загальноосвітніх навчальних закладів. Створення, реорганізація та ліквідація загальноосвітнього навчального закладу. Форми навчання у загальноосвітньому навчальному закладі. Навчальний рік та режим роботи загальноосвітнього навчального закладу. Виховний процес у загальноосвітніх навчальних закладах. Управління та громадське самоврядування загальноосвітнього навч. закладу. Державний контроль за діяльністю загальноосвітнього навчального закладу. Здійснення науково-методичного забезпечення системи загальної середньої освіти.

Організаційно-правові форми діяльності професійно-технічних училищ. Професійно-технічна освіта і її система. Право на здобуття професійно-технічної освіти. Органи державного управління професійно-технічною освітою. Прийом громадян до професійно-технічних навчальних закладів. Документи про професійно-технічну освіту. Типи професійно-технічних навчальних закладів. Умови та порядок створення професійно-технічного навчального закладу. Статус професійно-технічного навчального закладу. Основні повноваження та напрями діяльності проф-технічного навч. закладу. Керівництво професійно-технічним навчальним закладом. Форми організації навчального процесу. Контроль знань, умінь та навичок учнів, слухачів, їх кваліфікаційна атестація. Навчальний та канікулярний час учня, слухача. Участь підприємств, установ, організацій у здійсненні проф-технічної освіти. Науково-методичне забезпечення проф-технічних навчальних закладів. Державний перелік професій з підготовки кваліфік. робітників у проф-технічних навч. закладах.

Організаційно-правові форми діяльності вищих навчальних закладів. Закон України «Про вищу освіту» (ЗУ ВО). Загальні положення. Структура вищої освіти. Управління у галузі вищої освіти (ВО). Вищі навчальні заклади (ВНЗ). Фінансово-економічні відносини в системі вищої освіти (ВО). Організаційно-правові форми організації НП у ВНЗ. Нормативно-правова база організації НП. Положення про організацію НП у ВНЗ. Форми організації навчання і форми навчання. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. Навчальний час студента. Робочий час викладача. Правовий статус учасників навчально-виховного

процесу. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні. Правовий статус учасників навчально-виховного процесу відповідно до Закону України «Про освіту». Правовий статус учасників навчально-виховного процесу відповідно до Закону України «Про вищу освіту». Правовий статус учасників навчально-виховного процесу відповідно до Положення про державний вищий навчальний заклад. Правовий статус учасників навчально-виховного процесу відповідно до Статуту університету.

Теми для індивідуальної роботи

Назва розділу, теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг год	Назва теми індивідуального заняття (питання і завдання)	Обсяг	Навч.-метод літ.	ТЗН	Засоби з проведення початк., підсумк. контролю знань
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Правові аспекти та основні засади державної освітньої політики. 1. Загальноцивілізаційн тенденції розвитку освіти. 2. Перспективи розвитку освіти в III тисячолітті. 3. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. 4. Правові питання модернізації освіти в Україні.	2	Індивідуальне заняття 1. 1. Поняття державної освітньої політики. 2. Державна освітня політика та її зв'язок з правом. 3. Політичний та правовий аспект державної освітньої політики. 4. Цілі та цінності державної освітньої політики. 5. Демократизація, гуманізм - ція та гуманітаризація навчально-виховного процесу 6. Національна доктрина розвитку освіти в Україні.	4	Основна і додатк: 2.5.11-13.15.16.18.20.22.30.32.33.34. НПА: 38.39.46.49.50.54.67.68.73.81.82.83.	Схеми, Конст, Україн закон и Україн	Фронтал опитуван Тем.тест Реферати Обговор. ситуацій мод. контроль
Тема 2. Європейське законодавство з питань вищої освіти 1. Актуальність Модернізації ВО в Україні та стратегія інтеграції в європ. освітній простір. 2. Європейські конвенції: в університеты - 1953 р. 2.1. Європейська онвенц Про академічне визнання університетських кваліфікацій - 1959р. 2.2. Конвенція. Про визнання кваліфікацій вищої освіти в європ. регіоні – 1977 р. 3. Спільна декларація міністрів освіти Європ «Європейський простір	2	Індивідуальне зааняття 2. 1. Актуальність модернізації вищої освіти в Україні та стратегія інтеграції в європейський освітній простір. 2. Європейські конвенції: 2.1. Європейська конвенц Про академічне визнання університетських кваліфікацій - 1959р. 2.2. Конвенція. Про визнання кваліфікацій вищої освіти в європ. регіоні – 1977 р. 3. Спільна декларація міністрів освіти Європи «Європейський простір у сфері вищої освіти» -	2	Основна і додатков 3-6.10-13.14.17.18. НПА: 23-28.30.31.34.35.36.48.50.57.64-74		

у сфері вищої освіти» - 1999 р. 4.Нормативне закріплення впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВНЗ України		1999 р. 4.Нормативне закріплення впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВНЗ України				
Тема 3. Нормативно-правове забезпечення освіти в Україні. 1. Законодавство України про освіту і його завдання. 2. Структура освітньої галузі. 3.Державне регулювання освіти в Україні. 3. Управління в галузі вищої освіти.	2	Індивідуальне заняття 3. 1. Законодавство України про освіту і його завдання. 2. Закон України «Про освіту». 3. Державна національна програма «Освіта»: Україна XXI століття. 4. Структура освітньої галузі. 5. Правове регулювання н-м забезпечення освіти 6. Законодавче забезпечення державного регулювання і управління освітою країни.	2	Основна і додатк: 18.23.31.3 5.36.37. НПА: 39-92	Схеми , Конст, Украї н закон и Украї н Євр.к онвен ції	Фронтал опитуван Тем.тест Реферати Обговор. ситуацій мод.конт роль

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно	Література	Засоби контр. знань
1	2	3	4	5
1	Тема1. Правові аспекти та основні засади державної освітньої політики.	1. Державна освітня політика та її зв'язок з правом. 2. Політичний та правовий аспект державної освітньої політики. 3. Правові питання модернізації освіти в Україні	Основна і додатк: 2.5.11-13 15.16.18.20. 22.30.32.33. 34. НПА: 38.39.46.49. 50.54.67.68. 73.81.82.83.	Фронтал. Опитуван Тем.Тести, Реферати. Обговор. ситуацій
3	Тема 2. Європейське законодавство з питань вищої освіти.	1. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти. 2. Правова регламентація болонського процесу в Україні. 3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. №1728 «Про затвердження заходів щодо розвитку вищої	Основна і додаткова: 3-6.10-13. 14.17.18. НП А: 23-28. 30. 31.34. 35. 36.48. 50.57.64-74	Фронтал. Опитуван темТести, Реферати Обговор. ситуацій

		<p>освіти на період до 2015 року»</p> <p>4. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.07.2007 № 612 «Про затвердження Плану дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство на період до 2010 року».</p> <p>5. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України „Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу” №774 від 30 грудня 2005 р.</p>		
	Тема 3. Нормативно-правове забезпечення освіти в Україні.	<p>1. Загальна характеристика законодавства в сфері освіти України.</p> <p>2. Закон України «Про освіту». Структура і основні положення.</p> <p>3. Закон України «Про професійно-технічну освіту». Структура і основні положення.</p> <p>4. Закон України «Про вищу освіту». Структура і основні положення.</p>	<p>Основна і додатк: 18.23.31.35. 36.37. НПА: 39-92</p>	Фронтал. Опитуван тем Тести, Реферати Обговор. ситуацій
4	Тема 4. Організаційно-правові форми діяльності загальноосвітніх навч. закладів.	<p>1. Завдання повної загальної середньої освіти.</p> <p>2. Управління та громадське самоврядування загальноосвітнього навчального закладу.</p> <p>3. Здійснення науково-методичного забезпечення системи загальної середньої освіти.</p>	<p>Основна і додатк: 11.15.16.18. 19.20.25.30. 32.34. НПА: 38.39.40.46. 47.49.50.58. 59.60.66.67. 73.81.82.83.</p>	Фронтал. Опитуван тем Тести, Реферати Обговор. ситуацій
5	Тема 5. Організаційно-правові форми діяльності професійно-технічних училищ.	<p>1. Типи професійно-технічних навчальних закладів; умови та порядок створення професійно-технічного навчального закладу</p> <p>2. Державний перелік професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах;</p> <p>3. Підготовка педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів та установ професійно-технічної освіти;</p>	<p>Основна і додатк: 1.11.15.16.1 8.19.20.24.2 5.30.32.34.3 6. НПА: 38.39.41.42. 44.46.47.49. 50.58.59.60. 62.63.67.73. 77.81.82.83</p>	Фронтал. опитуван тем Тести, Реферати Обговор. ситуацій

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ
по темам по курсу
ТЕМА 1. Правові аспекти та основні засади
державної освітньої політики.

1. Державна освітня політика та її зв'язок з правом.
2. Цілі та цінності державної освітньої політики.
3. Сутність демократизації н-в процесу.
4. Сутність гуманізації н-в процесу.
5. Запровадження ефективних педагогічних технологій
6. Напрямки розроблення нових моделей різних рівнів освіти,
7. Навчальні заклади України; оптимізація їх структури.
8. Напрямки реформування і перспективи вдосконалення мережі навчальних закладів
9. Правові питання модернізації освіти і навчальних закладів в Україні.
10. Стан правового забезпечення функціонування освіти в Україні.

ТЕМА 2. Європейське законодавство з питань освіти

1. Міжнародне співробітництво у сфері вищої освіти.
2. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес.
3. Поняття Європейського процесу.
4. Європейський простір у сфері вищої освіти.
5. Створення Болонського процесу в Європі.
6. Поширення європейської системи вищої освіти у світі.
7. Нормативні акти Ради Європи і ЮНЕСКО з питань вищої освіти в Європі.
8. Зміст Конвенції Про визнання кваліфікації вищої освіти в європейському регіоні.
9. Сторони Конвенції Про визнання кваліфікації вищої освіти в європейському регіоні.
10. Спільна декларація міністрів освіти Європи (Болонья, 19 червня 1999 року).
11. Європейська система трансферу оцінок (ECTS) як засіб сприяння мобільності студентів.

ТЕМА 3. Нормативно-правове забезпечення освіти в Україні.

1. Якою є нормативно-правова база вищої освіти?
2. Конституція України про освіту.
3. Право громадян на вищу освіту.
4. Структура Закону України «Про освіту».
5. Основні положення Закону України «Про освіту».
6. Структура Закону України «Про вищу освіту».
7. Основні положення Закону України «Про вищу освіту».
8. Яким нормативним документом регламентується організація навчального

- процесу у ВНЗ України і його структура?
9. Структура Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах
  10. Зміст Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах
  11. Міністерство освіти та науки, молоді та спорту і його місце в створенні законодавчої бази освітньої галузі України.

ТЕМА 4. Організаційно правові форми діяльності загальноосвітніх навчальних закладів.

1. Завдання загальної середньої освіти.
2. Здобуття повної загальної середньої освіти.
3. Типи загальноосвітніх та інших навч. закладів системи загальної середньої освіти.
4. Статус загальноосвітніх навчальних закладів.
5. Створення, реорганізація та ліквідація загальноосвітнього навчального закладу.
6. Форми навчання у загальноосвітньому навчальному закладі.
7. Навчальний рік та режим роботи загальноосвітнього навчального закладу. Виховний процес у загальноосвітніх навчальних закладах.
8. Управління та громадське самоврядування загальноосвітнього навч. закладу. Державний контроль за діяльністю загальноосвітнього навчального закладу;
9. Здійснення науково-методичного забезпечення системи загальної середньої освіти.

Тема 5. Організаційно-правові форми діяльності професійно-технічних училищ.

1. Професійно-технічна освіта і її система.
2. Право на здобуття професійно-технічної освіти.
3. Органи державного управління професійно-технічною освітою.
4. Прийом громадян до професійно-технічних навчальних закладів.
5. Документи про професійно-технічну освіту.
6. Типи професійно-технічних навчальних закладів;
7. Умови та порядок створення професійно-технічного навчального закладу.
8. Статус професійно-технічного навчального закладу.
9. Основні повноваження та напрями діяльності проф-технічного навч. закладу.
10. Керівництво професійно-технічним навчальним закладом.
11. Форми організації навчального процесу.
12. Контроль знань, умінь та навичок учнів, слухачів, їх кваліфікаційна атестація.
13. Навчальний та канікулярний час учня, слухача.

14. Участь підприємств, установ, організацій у здійсненні проф-технічної освіти.
15. Науково-методичне забезпечення проф-технічних навчальних закладів.
15. Державний перелік професій з підготовки кваліфік. робітників у проф-технічних навч. закладах;

Тема 6. Організаційно-правові форми діяльності вищих навчальних закладів.

1. Особливості організації навчального процесу у вищій школі.
2. Які освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні встановлені в Україні?
3. Що таке зміст освіти? Чим він визначається?
4. Що таке нормативна частина змісту освіти?
5. Яка функція тестів як складової державних стандартів освіти?
6. Що таке нормативні та вибіркові навчальні дисципліни?
7. Що таке навчальна програма?
8. Які структурні складові навчальної програми?
9. Що таке робоча навчальна програма?
10. Які структурні складові робочої навчальної програми?
11. Що таке навчальний план?
12. Що таке робочий навчальний план?
13. Що таке індивідуальний навчальний план студента?
14. Хто відноситься до учасників навчально-виховного процесу.
15. Основні посади педагогічних і науково-педагогічних працівників.
16. Обов'язки педагогічних та науково-педагогічних працівників.
17. Права педагогічних і науково-педагогічних працівників.
18. Робочий час викладача ВНЗ III і IV рівня акредитації?
19. Які види навчальних занять входять в обсяг навчальної роботи викладача ВНЗ?
20. Права осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах.
21. Обов'язки осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах.
22. Працевлаштування випускників вищих навчальних закладів.

Т Е М А Т И К А
рефератів по курсу
«ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ РІЗНОГО ТИПУ».

ТЕМА 1. Правові аспекти та основні засади державної освітньої політики.

1. Способи взаємодії системи освіти з іншими соціальними системами.
2. Напрями модернізації освіти в Україні.
3. Право громадян України на освіту.
4. Основні принципи освіти в Україні.
5. Державний контроль за діяльністю навчальних закладів.
6. Створення європейського простору вищої освіти.
7. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS) і її впровадження в

навчальний процес.

ТЕМА 2. Європейське законодавство з питань освіти

1. Етапи створення європейського простору вищої освіти.
2. Становлення європейської системи вищої освіти у світі.
3. Болонський процес – інтеграційна реформа вищої освіти на європейському просторі.
4. Модернізація вищої освіти в Україні і болонський процес.

ТЕМА 3. Нормативно-правове забезпечення освіти в Україні.

1. Загальна характеристика законодавства України про освіту і його завдання.
2. Конституційне забезпечення права громадян на освіту
3. Проблеми організації навчального процесу у вищій школі.
4. Кредитно-модульна система і її впровадження в навчальний процес.
5. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України і його роль в законотворчому процесі про освіту.

Тема 4. Організаційно-правові форми діяльності загальноосвітніх навчальних закладів.

1. Управління системою загальної середньої освіти..
2. Державний стандарт загальної середньої освіти.
3. Атестація педагогічних працівників в системі загальної середньої освіти.
4. Створення, реорганізація та ліквідація загальноосвітнього навчального закладу

Тема 5. Організаційно-правові форми діяльності професійно-технічних училищ.

1. Суб'єкти професійно-технічної освіти.
2. Зміст професійно-технічної освіти.
3. Особливий соціальний захист деяких категорій учнів, слухачів професійно-технічних училищ.
4. Підготовка педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів.
5. Обов'язки і відповідальність учня, слухача професійно-технічного навчального закладу.
6. Заохочення учня, слухача професійно-технічного навчального закладу.

Тема 6. Організаційно-правові форми діяльності вищих навчальних закладів.

1. Система стандартів вищої освіти.
2. Стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів.
3. Рівні акредитації і типи навчальних закладів.
4. Створення реорганізація та ліквідація вищого навчального закладу.
5. Повноваження державних органів управління вищою освітою в Україні.
6. Особливості організації навчального процесу у вищій школі.

7. Навчальна і робоча навчальна програми дисциплін – як організаційне забезпечення навчального процесу у вищому навчальному закладі.

Методи навчання

Для викладення теоретичного матеріалу застосовуються лекційні заняття.

Кожна лекція охоплює матеріал певної теми курсу з тим, щоб одержані теоретичні знання студенти могли закріпити шляхом обговорення конкретних питань під час семінарських занять, вирішення проблемних задач, самостійної підготовки доповідей, повідомлень та рефератів за заданою тематикою.

У процесі навчання пріоритет надається застосуванню дослідницького методу навчання: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її під час самостійної підготовки чи підготовки реферата, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, приклади, матеріали тощо.

Окрім зазначеного вище, застосовуються методи взаємодії викладача та студентів (ділова гра, дискусія, круглий стіл тощо), методи самостійної роботи студентів; способи вирішення пізнавального завдання — емпіричні (засновані на досвіді, експерименті) і теоретичні (засновані на логічному аналізі) методи.

Методичне забезпечення

1. Інформаційний пакет з «ПЗДНЗРТ».
2. Диски зі статтями, монографіями.

Політика курсу та академічної доброчесності

Політика курсу.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час. Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі.

Політика академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Література:

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Антошкіна Л.І. Вища освіта в системі суспільних інтересів: монографія / Бердянський ун-т менеджменту і бізнесу. — Донецьк : Юго-Восток, 2008.
2. Базова вища та професійно-технічна освіта. 2007-2008: довідник / Ольга Петрівна Голікова (уклад.), І.М. Журавель (уклад.). — К. : Хімджест, 2007.
3. Балл Г.О. Сучасний гуманізм і освіта: Соціально-філософські та психолого-педагогічні аспекти / АПН України; Інститут психології ім. Г.С.Костюка ; Рівненський міськвиконком. Відділ освіти ; Рівненська науково-практична лабораторія гуманізації навчання. — Рівне : Ліста-М, 2003. — 128с.
4. Беляєв Ю.І. Інформаційно-аналітична система керування вищим навчальним закладом "Університет": Прикладний аспект/ Ю.І.Беляєв, О.В.Співаковський, Д.Є.Щедролосьєв.- Херсон: Вид-во ХДУ, 2006.- 132 с.
5. Бобров В.Я. Інноваційно-теоретичні аспекти прогнозування розвитку Вищої освіти України // Проблеми освіти. – 2005. - № 42
6. Величко О.Г., Пінчук С.І. Вдосконалюємо менеджмент якості освітянської діяльності // Нові технології навчання. – К.: НМЦ, 2004. - № 36. – 59-64.
7. Вища освіта України – Європейський вимір: стан, проблеми, перспективи: матеріали до підсумкової колегії Міністерства освіти і науки України 21 березня 2008 р. // Освіта України. – Спецвипуск. – 2008. – № 21–22.
8. Вища освіта в Україні. Навчальний посібник/ За ред. Кремня В.Г., Ніколаєнка С.М.- К.: Знання, 2005.- 327 с.
9. Вища освіта України у національному і глобальному контекстах: Зб. наук. пр. / Міжрегіональна академія управління персоналом. Яготинська філія; Проект "Громадянська освіта" (Civic Education Project) / Ю.М. Крячко (відп.ред.). — Яготин : МАУП, 2005. — 144с.
10. Головчук А. Ф., Іщенко Т. Д., Акімов О. О., Мареніченко В. В., Хоменко М. П. Університетська освіта в Україні та Болонський процес: навч. посіб. і термінол. словник під час підгот. магістрів у ВНЗ IV рівня акредитації М-ва аграр. політики України — К. : Аграрна освіта, 2007. — 83с.
11. Інтеграція вищої освіти в європейській освітній простір.// Вища освіта. – 2007.- № 1 – с. 107.
12. Кічук Н. В. Освіта у сучасному світі (порівняльний контекст): Навч. посіб. для студ. пед. спец. / Ізмаїльський держ. педагогічний ін-т. — Ізмаїл, 2001.
13. Клімова Г.П. Освіта і цивілізація. — Х. : Право, 1996. — 127с.
14. Корсак К.В. Освіта, суспільство, людина в ХХІ столітті: інтегрально-філософський аналіз / Інститут вищої освіти АПН України. — К.; Ніжин : Видавництво НДПУ ім. М.Гоголя, 2004. — 222с.
15. Корсак К. Європейський простір вищої освіти і Україна у ХХІ ст.. // Вища освіта. – 2005 - № 1.
16. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні - інноваційні аспекти: Стратегія. Реалізація. Результати. — К. : Грамота, 2005. — 447 с.
17. Кремень В.Г. Освіта і наука України. Шляхи модернізації. (Факти, роздуми,

- перспективи). — К. : Грамота, 2003. — 216с.
18. Куценко В.І. Вища і післядипломна освіта в ринкових умовах / НАН України; Рада по вивченню продуктивних сил України / Б.М. Данилишин (наук.ред.). — К., 2009. — 224с.
  19. Левченко Т.І. Європейська освіта: конвергенція та дивергенція: [монографія]. — Вінниця : Нова книга, 2007. — 655с.
  20. Мельник С.В. Освітньо-професійні стандарти у контексті реформування системи підготовки кадрів / С. В. Мельник. — Луганськ: Віртуальна реальність, 2008. — 330.
  21. Мороз І.В. Менеджмент і маркетинг освіти: Навч-метод. посібник. _ ПХДПУ, 2004.
  22. Навроцький А.И. Высшая школа: теория и практика модернизации.- Х.: Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2007.- 196 с.-
  23. Ніколаєнко С.М. Стратегія розвитку освіти України: Початок ХХІ століття.- К.: Знання, 2006.- 253 с.
  24. Освіта в Україні. Нормативна база/ Роїна О.М.- 2-е вид., виправл. та доп.- К.: КНТ, 2006.- 484 с.
  25. Післядипломна педагогічна освіта України: сучасність і перспективи розвитку: Науково-методичний посібник / Центральний ін-т післядипломної педагогічної освіти АПН України / В.В. Олійник (заг.ред.), Л.І. Даниленко (заг.ред.). — К., 2005. — 230с.
  26. Сейдаметова З.С. Кредитно-модульна система і вибір навчальної траєкторії // Нові технології навчання. — 2006. — Вип.. 43
  27. Сидоренко О.Л. Освітній простір ВНЗ як визначальний чинник формування фахівця нового типу // Педагогіка і психологія // 2002 - № 3 с. 98-100.
  28. Слєпченко А.А. Законодавство про освіту: Навчально-методичний комплекс для студ. спец. "Правознавство". — К., 2007.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

29. Біла Ольга Григорівна. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни студ. магістратури / Укоопспілка; Львівська комерційна академія — Л. : ЛКА, 2009. —
30. Болонський процес: модернізація системи вищої освіти України: матеріали VI Міжнар. наук. конф. "Модернізація системи вищої освіти відповідно до Програми розвитку освіти в Україні на 2005-2010 роки", м. Судак, Автономна Республіка Крим, 20 травня 2006 р. та Всеукр. наук.-практ. конф. "Вища освіта в контексті державної політики України", м. Київ, МАУП, 14 грудня 2006 р. / Міжрегіональна академія управління персоналом / В.М. Чирков (відп.ред.) — К. : МАУП, 2007. — 328с.
31. Виступ Міністра освіти і науки України Івана Вакарчука на Всеукраїнській нараді-семінарі "Завдання післядипломної педагогічної освіти у контексті удосконалення системи освіти України" 23 жовтня 2008 року в Івано-Франківській області.

32. Вища освіта. Нормативно-правові акти про організацію освіти у вищих навчальних закладах III – IV рівнів акредитації: У 2 кн. / Укладачі М.І. Панов, Ю.П. Битяк та ін.; За ред. проф. М.І. Панова. – Х.: Право, 2006. – 688 с.
33. Десятов Т.М. Тенденції розвитку неперервної освіти в країнах Східної Європи (друга половина XX століття): дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Десятов Тимофій Михайлович. – К., 2006. – 505 с.
34. Интеграционные процессы в системе образования Украины: проблемы теории и практики/ Редкол. В.И. Астахова и др.- Х.: НУА, 2007.- 140 с
35. Матеріали виїзного спільного засідання Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти та Консультативної ради з питань інформатизації при Верховній Раді України: "Про хід виконання Державної програми "Інформаційні та комунікаційні технології в освіті та науці" на 2006-2010 роки".- К.: СофтПрес, 2007.- 208 с.- Дар видавництва
36. Нормативно-правові документи з питань вищої освіти/ За ред. Я. Я. Болюбаша.- К., 2004.- 304 с.
37. Права та обов'язки студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Збірник основних нормативних актів (станом на 02.04.2008 р.), К.; Право, 2008.
38. Тарусова Л.І. Правові основи управління післядипломною освітою в Україні: дис. ... канд.юрид. наук : 12.00.07 / Тарусова Людмила Іванівна. – Х., 2003. – 223 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

Закони і нормативно-правові акти України, які регулюють відносини в освітній сфері.

39. Конституція України від 28 червня 1996 р // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
40. Закон України "Про освіту" в редакції Закону України "Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР "Про освіту" від 23 березня 1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №21. – Ст. 84.
41. Закон України «Про загальну середню освіту від 13 травня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 26. – Ст. 104.
42. Закон України «Про професійно-технічну освіту» від 10 лютого 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 21. – Ст. 127.
43. Закон України «Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотації роботодавцю» 4 листопада 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 10. – Ст. 115.
44. Закон України "Про вищу освіту" від 17 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 20. – Ст. 134.
45. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" в редакції Закону України від 1 грудня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №2-3. – Ст. 20.

46. Закон України "Про вищу освіту": Науково-практичний коментар / За ред. В.Г.Кременя. - К, Студіо, 2002. – 322 с.
47. Закон України від 9 січня 2007 року № 537-V «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 - 2015 роки» // Відомості Верховної Ради України.- 2007.- № 12.- С. 511 - 522.
48. Закон України „Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення” від 22 вересня 2005 року // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. –
49. Закон України від 03.12.99 № 1273-14 «Про ратифікацію Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні» // Відомості Верховної Ради. - 1999. - № 51. - С. 459.
50. Указ Президента України від 30.09.2010 р. №926/2010 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» // Освіта України. -
51. Указ Президента України від 04.07.05 № 1013/2005 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» // Вища школа - 2005. - № 4. - С. 84.
52. Указ Президента України від 17.02.04 № 199 «Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України» // Освіта України. - 2004. - Лютий (№ 14). - С. 1-2.
53. Указ Президента України "Про Національну доктрину розвитку освіти" 347/2002, від 17.04.2002р.
54. Постанова Верховної Ради України від 4 черв. 2004 року № 1755-IV Про Рекомендації парламентських слухань «Про стан і перспективи розвитку вищої освіти в Україні»: // Освіта України. - 2004. - 22 червня (№ 48/49). - С.
55. Постанова Кабінету Міністрів України «Державна національна програма "Освіта" "Україна XXI століття"» N 896, 03.11.1993 р.
56. Постанова Кабінету Міністрів України „Про Положення про державний вищий навчальний заклад" від 5 вересня 1996 р. № 1074 // Збірник постанов уряду України. – 1996. – №17. – Ст. 483.
57. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2000 р. №963 “Про затвердження переліку посад наукових та науково-педагогічних працівників”
58. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 р. №978 “Про затв. Положення про акредитацію ВНЗ і спеціальностей у ВНЗ і ВПУ”
59. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. №1096 “Про встановлення розміру доплати за окремі види педагогічної діяльності”
60. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.08.2003 р. №1380 “Про ліцензування освітніх послуг”
61. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.1997 р. №38 “Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися державними навчальними закладами”
62. Постанова Кабінету Міністрів України „Про документи про освіту та вчені звання” від 12 листопада 1997 р. №1260 // Офіційний вісник України. – 1997. – № 46.

63. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.1997 р. №507 «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра».
64. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 р. №839 «Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста».
65. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. №787 «Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнями спеціаліста, магістра».
66. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2006 р. №1719 «Про перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями».
67. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010р. №778 «Положення про загальноосвітній навчальний заклад»
68. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної програми розвитку освіти на 2006-2010 роки». (zak Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. №1728 «Про затвердження заходів щодо розвитку вищої освіти на період до 2015 року» Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.07.2007 № 612 «Про затвердження Плану дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство на період до 2010 року».
69. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 29.07.05 № 454 Про заходи Міністерства освіти і науки України по реалізації Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні»: // Інформаційний збірник М-ва освіти і науки України. - 2005. - № 28/29. - С. 3.
70. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України „Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України” №161 від 02 червня 1993р. // Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. Випуск 2. – К.: Міністерство освіти України, 1994. – С.111.
71. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України „Про затвердження Положення про організацію екстернату у вищих навчальних закладах України” №340 від 8 грудня 1995 р. // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1997. – №15-16. – С.17.
72. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України „Про затвердження Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти” №245 від 15 липня 1996 р. // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1996. – №22. – С.3.

73. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України „Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу” №812 від 20 жовтня 2004 р.
74. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України "Про заборону тютюнокуріння в навчальних закладах і установах Міністерства освіти і науки України і затвердження заходів щодо проведення антинікотинової інформаційно-освітньої та профілактичної роботи серед дітей учнівської та студентської молоді" від 08 листопада 2004 р. N 855 // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2004. – № 23-24.
75. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України „Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу” №774 від 30 грудня 2005 р.
76. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України „Щодо Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах III та IV рівнів акредитації” від 1 червня 2006 р. N 422 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 46. – Ст. 3095.
77. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №943 від 16.10.2009 р. «Про запровадження у вищих навчальних закладах Європейської кредитно-трансферної системи».
78. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №10 від 10.02.2010 р. «Про структуру освітньо-професійних програм та навчальних планів підготовки бакалаврів».
79. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1317 від 31.12.2010 р. «Про затвердження плану діяльності Міністерства освіти і науки з підготовки проектів регуляторних актів на 2011 рік».
80. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1067 від 09.11.2010 р. «Про введення в дію переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнями спеціаліста і магістра, затвердженого постановою КМУ №787 від 27.08.2010 р».
81. Лист МОН, молоді та спорту України №1/9-4109 від 10.06.2010 р. «Щодо запровадження додатка до диплому Європейського зразка».

Міжнародні нормативно-правові акти, які регулюють відносини в освітній сфері

82. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року.
83. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966 року // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2002. – № 2.
84. Європейська конвенція про захист прав та основних свобод людини, 1950 р.
85. Велика хартія університетів (Magna Charta Universitatum) від 18 вересня 1988 року // <http://www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/7>.
86. Сорбонська декларація. Узгодження структури системи вищої освіти в Європі (Париж, Сорбонна, 25 травня 1998 р.) // <http://www.mon.gov.ua/education/higher>.
87. Спільна заява європейських міністрів освіти від 19 червня 1999 року (м. Болонья) // <http://www.mon.gov.ua/education/higher>.

88. Комюніке Конференції Міністрів країн Європи, відповідальних за сферу вищої освіти "Загальноєвропейський простір вищої освіти - досягнення цілей", м. Берген, 19-20 травня 2005 року // Збірник поточного законодавства, нормативних актів, арбітражної та судової практики. – 2005. – № 25.
89. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні, Лісабон, 11 квітня 1997 року // <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.portal.rada.gov.ua>.
90. Про еквівалентність дипломів, які надають доступ в університети (ETS N 15) (Париж, 11 грудня 1953 року).